

BEYNƏLXALQ SÜLH VƏ RİFAH MARŞRUTU!

Dünən axşam ABŞ-da olduqca tarixi proseslər baş tutdu. Amma gəlin görüş ərəfəsində baş verənlərə, deyilən fikirlərə xronoloji olaraq nəzər salaq. Bu tarixi görüşdən əvvəl ABŞ lideri Donald Tramp bildirmişdi ki, Ermənistan və Azərbaycan tərəfi Ağ Evdə sülh sazişi imzalayacaq. Avqustun 8-də Ağ Evdə Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh sazişinin imzalanacağını Amerika lideri özünün "Truth Social" sosial şəbəkəsində yazmışdı.

Onun sözlərinə görə, Vaşinqton İravan və Bakı ilə uzunmüddətli danışqlar aparıb və indi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ABŞ-da keçiriləcək sülh sammitində iştirak edəcək.

"Mən bu cəsareti liderlərlə fəxr edirəm ki, Ermənistan və Azərbaycanın böyük xalqı üçün düzgün seçimlər etdilər", deyə Donald Tramp yazıb. ABŞ prezidenti hətta bu günün tarixi bir gün olacağını qeyd edib. O, həmçinin xüsusilə qeyd edib ki, "iqtisadi imkanları birgə inkişaf etdirmək" üçün ABŞ tərəflərin hər biri ilə ikitərəfli sazişlər imzalayacaq.

Görünür elə buna görə də Amerika lideri məhz beynəlxalq sülh və rifah marşrutu qənaətindədir və buna əmin olması da bu səbəbdən başdadüşüləndir.

Diqqətə çatdırıq ki, artıq avqustun 7-də "Reuters" ölkələrin sülhə dair çərçivə sazişi imzalamağa razılışdığını bildirib. Bu nəşrin timsalında bir sıra dünyaca məşhur mətbuat səhifələrinin məlumatına görə, sənəd Azərbaycanın əsas ərazisilə onun Türkiyə ilə həmsərhəd olan Naxçıvan arasında transitz məsələsinin həllini nəzərdə tutur. Deməli, mahiyyət etibarı ilə məhz dəhliz məsəlesi dünya ictimaiyyətinin heç də diq-

qətindən yayınmayıb. Heç Donald Tramp özü də bununla bağlı nəyi işə unutmaq niyyətində olmayıbmış. Çünkü, dəhliz məsələsinin mütləş şəkildə olacağına bütün dünyada bəllər zərrə qədər də şübhəsi yoxdur.

Məsələ burasındadır ki, əsas element, əsas şərt olaraq, Ermənistan ərazisindən keçməkə TRIPP (Trump Route for International Peace and Prosperity) adlandırılaraq, tərcümədə Beynəlxalq Sülh və Rifah üçün Tramp marşrutu kimi başa düşülen nəqliyyat dəhlizinin yaradılması nəzərdə tutulmaqdadır. Layihəyə əsasən, dəhliz ilk baxışdan Ermənistanın yurisdiksiyası çərçivəsində fəaliyyət göstərəcək kimi görünə bilər, lakin infrastrukturun yaradılması və idarə olunması üçün Amerika konsorsiumuna subicarəyə veriləcəyi bildirilirsə, deməli, yene də Azərbaycanın maraqlarına uyğun olacaqı gözlənilir.

İstənilən halda, Azərbaycan qalib ölkədir və ölkəmizin maraqlarına uyğun olmayan məqamlar rəsmi Bakı üçün qəbul edilən sayılmır. Xüsuslə qeyd etmək lazımdır ki, bu

məqamı ele ABŞ tərəfi də, məhz Donald Tramp özü də yaxşı başa düşür. Hətta istər-istəməz qəbul da edir. Belə olan halda, hansısa uyğun olmayan, milli maraqlarımıza düz gəlmeyən danışqlardan səhəbet belə gəde bilməz. Azərbaycan üçün istənilən platformada, istənilən məkanda olan danışqlar yalnız öz maraqları daxilində ola bilər.

Diqqətə çatdırmaq yerinə düşərdi ki, rəsmi Bakı hər zaman sülh, əmin-amanlıq və rifah tərəfdarı olub. Bütün dövrlərdə ölkəmiz məhz sülhün, rifahın tərəfində olduğunu bəyan edib. Hər zaman olduğu kimi, hətta müharibə bitdikdən sonra da, öz ərazilərini işğaldan azad etdi, qalib olduqdan sonra da Azərbaycan məhz eyni şəkildə, eyni ənənə, eyni yanaşma ilə çıxış edib. Hər zaman bəyan etmiş ki, biz sülhün tərəfdarıyıq. Bəyan etmiş ki, biz əmin-amanlığın, rifahın yüksək olmasına çalışırıq. Deməli, hazırda ABŞ lideri Donald Tramp məhz beynəlxalq sülh və rifah marşrutu kimi bəyan etdiyi lap əvvəldən Azərbaycanın qarşıya qoyduğu məsələ olub və bu gün Amerika tərəfinin, həmin ölkə liderinin məhz bu nöqtəyi-nəzərdən çıxış etməsi təsadüfi deyil.

Sözsüz ki, prezidentlər arasında yüksək-səviyyəli danışqlarda siyasi, iqtisadi və təhlükəsizlik sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi, enerji və nəqliyyat layihələri üzrə strateji tərəfdəşligin möhkəmləndirməsi kimi məsələlərin müzakirə olunacağı gözlənilir. Bu fonda məhz səfər çərçivəsində Azərbaycanla Ermənistan arasında davam edən sülh gündəliyinin müzakirəsi də diqqət merkezindədir. Son zamanlar Azərbaycan ilə Birləşmiş Şəhərlər arasında münəsibətlərin təkcə ənənəvi diplomatik əməkdaşlıq çərçivəsində inkişaf etməklə kifayətlənəmediyi, eyni zamanda, keyfiyyətə yeni - strateji müttefiqlik səviyyəsinə yüksəlməkdə olduğunu nəzərə alsaq, müzakirələrdən nikbin gözləntilər tamamilə məntiqidir. Hər halda, cənab İlham Əliyev və Tramp arasında olan telefon danışqları və

məktublar da bu məntiqin əsaslı olduğunu təsdiqləyir. Unutmaq lazım deyil ki, Donald Tramp səfəri Baydəndən fərqli olaraq, cənab Prezident İlham Əliyevin liderliyi ilə irəli sürülen konstruktiv təşəbbüs'lərə özünü destəyi ilə seçilir.

Etiraf edək ki, Amerika lideri Donald Tramp Cənubi Qafqazda gedən proseslərdə fəal iştirak edir və uzunmüddətli münaqişənin həllinin tapılması üçün Azərbaycana və Ermənistana dəstək göstərmək niyyətində olduğunu azıñdan bəyan edir. Sözsüz ki, ABŞ liderinin vəsitiçiliyi təkcə Azərbaycanla Ermənistan arasında sabitliyə deyil, eyni zamanda regional əməkdaşlığın formallaşmasına da xidmət edir. Bunları nəzərə alsaq, Trampın təşəbbüs'ləri Cənubi Qafqazda sülhün təmin olunması istiqamətində tarixi rol oynaya bilər. Xüsuslə də, cənab İlham Əliyevin Vaşinqtona sefərinin məhz Azərbaycan diplomatiyasının yeni zirvəyə yüksəldiyi bir məqam kimi tarixə düşəcəyinə zərrə qədər də şübhə ola bilməz.

İnam Hacıyev